[2018] 14 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.

ਵੀ. ਰਵੀ ਕੁਮਾਰ

ਬਨਾਮ

ਰਾਜ, ਪੁਲਿਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਪਰਾਧ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ

ਸ਼ਾਖਾ, ਸਲੇਮ, ਤਮਿਲ ਨਾਡੂ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2011 ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 111)

14 ਦਸੰਬਰ, 2018

[ਆਰ. ਬਾਨੂਮਥੀ ਅਤੇ ਇੰਦਰਾ ਬੈਨਰਜੀ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 - ਧਾਰਾ 420 ਅਤੇ 409 ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਨਾਲ ਦਰਜ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸੂਤ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਲਈ ਇੱਕ ਮਿੱਲ ਨੂੰ ਸੂਤ ਦੀ ਲਿੰਟ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਰੇ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਦੋਸ਼ੀ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਕਰ ਗਏ - ਅਤੇ ਪੂਰਾ ਲਿੰਟ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਕਮਾਈ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ - ਸ਼ਿਕਾਇਤ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਐਫਆਈਆਰ ਧਾਰਾ 420 ਅਤੇ 409 ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ - ਜਵਾਬਦੇਹ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਬਿਨਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ ਸੀ, ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਪਾਰਕ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਸੀ, ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਤੱਤ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਸਨ; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਉਪਾਅ ਇੱਕ 'ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮਾ - ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ - ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹੈ: ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਯੋਗ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਕਰਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਅਲਸਾਜ਼ੀ, ਖਾਲੀ ਲੈਟਰ-ਹੈੱਡ, ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਅਤੇ ਚੈੱਕ ਪੱਤਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਸਨ - ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ ਸਨ ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 420, 409 ਅਤੇ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਤੱਤ ਸਨ - ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਿਰਫ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਵੀ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਜਿਸਨੇ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਤੌਰ 'ਤੇ।

ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ।

ਰੱਖਿਆ: 1. ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਯੋਗ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 32][837-ਐਫ-ਜੀ]

2. ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਹਰ ਉਲੰਘਣਾ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਵੇਸਾ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਮਿਆਦ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ

ਵੀ. ਰਵੀ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ, ਪੁਲਿਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ,
ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਖਾ, ਸਲੇਮ, ਟੀ.ਐਨ.

ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਵੇਗੀ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੋਈ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਵਾਕੰਸ਼ "ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੋਈ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ" ਨੂੰ ਸੰਦਰਭ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਕਰਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਅਲਸਾਜ਼ੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਾਲੀ ਲੈਟਰ-ਹੈੱਡ, ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਅਤੇ ਚੈੱਕ ਪੱਤਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 36][838-ਈ-ਜੀ]

3. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਦੋਸ਼ ਸਨ ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 420 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਇਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ ਸਹੀ ਸਨ ਜਾਂ ਕੀ ਇਹ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਰੋਧੀ ਧਮਾਕਾ ਸਨ। [ਪੈਰਾ 37][838-ਐੱਚ; 839-ਏ-ਬੀ]

4. ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਗਲਤੀ 'ਤੇ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਾਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਭੇਜਣਾ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 203 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਸੀ, ਤਾਂ ਸਥਿਤੀ ਵੱਖਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 38][839-ਬੀ-ਸੀ]

5. ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਾ ਕਰਨਾ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ, ਜਿਸਨੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ। [ਪੈਰਾ 39][839-ਡੀ]

ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ 2001 (2) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 570: [2001] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 707; ਵੇਸਾ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ. ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (2015) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 293 – ਇਸਤੇਮਾਲ।

ਸ਼ਿਵ ਸ਼ੰਕਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (2012) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 130: [2011] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 247; ਪ੍ਰਮਥ ਨਾਥ ਤਾਲੁਕਦਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਰੋਜ ਰੰਜਨ ਸਰਕਾਰ ਏ.ਆਈ.ਆਰ 1962 ਐਸ.ਸੀ. 876: [1962] ਸਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 297; ਪੂਨਮ ਚੰਦ ਜੈਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਫਜ਼ਰੂ (2010) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 631: [2010] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 109; ਮੈਸ. ਜਯੰਤ ਵਿਟਾਮਿਨ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਚੈਤਨਯਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (1992) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 15; ਝੰਡੂ ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲ ਵਰਕਸ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਸ਼ਰਾਫੁਲ ਹੱਕ ਅਤੇ ਇੱਕ

ਹੋਰ 2005 (1) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 122: [2004] 5 ਪੂਰਕ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 790; ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਬਨਾਮ ਭਜਨ ਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ। (1992) ਪੂਰਕ 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 335: [1991] 1 ਪੂਰਕ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 387; ਮ੍ਰਿਦਯਾ ਰੰਜਨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ। (2000) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 168: [2000] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 859; ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (2004) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 437; ਜਨਤਾ ਦਲ ਬਨਾਮ ਐਚ.ਐਸ. ਚੌਧਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (1992) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 305: [1992] 1 ਪੂਰਕ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 226 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

(2011) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 247	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 22
(2001) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 707	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 23
(1962) ਪੂਰਕ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 297	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 24
(2010) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 109	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 25
(1992) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 15	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 27
(2004) 5 ਪੂਰਕ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 790	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 28
(1991)) 1 ਪੂਰਕ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 387	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 28
(2000) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 859	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 28
(2004) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 437	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 32
(1992) 1 ਪੂਰਕ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 226	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 32
(2015) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 293	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 33

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 111 ਆਫ਼ 2011।

ਮਦਰਾਸ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ 20.03.2005 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ, 2005 ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਓ.ਪੀ. ਨੰ. 27039.

ਵੀ. ਕਾਨਗਰਾਜ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਐਮ. ਵਿਜੇ ਭਾਸਕਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਐਮ. ਯੋਗੇਸ਼ ਕੰਨ, ਐਸ. ਪਾਰਥ ਸਾਰਥੀ, ਕੌਸਤੁਭ ਸ਼ੁਕਲਾ, ਅਭੈ ਸਿੰਘ, ਰਾਹੁਲ ਸ਼ਿਆਮ ਭੰਡਾਰੀ, ਕੋਨਾਰਕ ਤਿਆਗੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇੰਦਰਾ ਬੈਨਰਜੀ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

1. ਇਹ ਅਪੀਲ 20-03-2006 ਨੂੰ ਮਦਰਾਸ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਧਾਰਾ 482 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ 2005 ਦੀ

ਵੀ. ਰਵੀ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ, ਪੁਲਿਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ,
ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਖਾ, ਸਲੇਮ, ਟੀ.ਐਨ.

ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੂਲ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 27039 ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਦੋਸ਼ੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ 2005 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

2. ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਸ਼੍ਰੀ ਰਵੀ ਕੁਮਾਰ "ਸਾਰਵਣਾ ਯਾਰਨ ਟ੍ਰੇਡਰਸ" ਦੇ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੇ ਸਲੇਮ ਵਿਖੇ ਕਪਾਹ ਦੀ ਗਿਨਿੰਗ ਅਤੇ ਸੂਤ ਨੂੰ ਧਾਗੇ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।

3. "ਸਾਰਵਣਾ ਯਾਰਨ ਟ੍ਰੇਡਰਸ" ਦੇ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਜੇਂਦਰਨ ਮਿੱਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ, ਸਲੇਮ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਦ ਮਿੱਲ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਨਾਲ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕੀਤਾ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2/ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਮਿੱਲ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3/ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 3 ਸ਼੍ਰੀ ਸੁੰਦਰਮ ਇਸਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹੈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 4/ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 4 ਸ਼੍ਰੀ ਸੁੰਦਰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ ਜੋ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2/ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਹੈ ਅਤੇ ਮਿੱਲ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ/ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 5 ਤੋਂ 13 ਮਿੱਲ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ।

4. ਦਸੰਬਰ 2001 ਵਿੱਚ, ਮਿੱਲ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਿੱਲ ਨੂੰ ਸੂਤ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਲਈ ਸੂਤ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ 2001 ਵਿੱਚ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕੀਤਾ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਜਨਵਰੀ 2002 ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਮਿੱਲ ਵਿਚਕਾਰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਪੱਤਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

5. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮਿੱਲ ਨੂੰ 1,03,920 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਸੂਤੀ ਲਿੰਟ ਧਾਗੇ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਲਈ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2/ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਸ਼੍ਰੀ ਚੋਕਲਿੰਗਮ ਨੇ ਉਕਤ ਸੂਤੀ ਲਿੰਟ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚੋਂ, ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 26,93,289/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਲਗਭਗ 47,164 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਸੂਤੀ ਲਿੰਟ ਖਰੀਦਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਰਕਮ ਜੋ ਕਿ 35,26,561.69 ਰੁਪਏ ਦੀ ਸੀ, ਮਿੱਲ ਨੂੰ ਧਾਗੇ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਲਈ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ।

6. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮਿੱਲ ਨੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਲਿੰਟ ਨੂੰ ਧਾਗੇ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 62,19,850.50 ਰੁਪਏ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਲਗਭਗ 1,08,920/- ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਭਾਰ ਵਾਲੇ ਪੂਰੇ ਕਪਾਹ ਦੇ ਲਿੰਟ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ।

7. 20-05-2004 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 420 ਅਤੇ 409 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਏਡਾਪਾਡੀ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਸਲੇਮ ਵਿਖੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ।

8. ਕਿਉਂਕਿ ਪੁਲਿਸ ਕੋਈ ਵੀ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਨਿਆਂਇਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ II, ਸੰਕਾਗਿਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 156(3) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ।

9. ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 156(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 2005 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਓ.ਪੀ. ਨੰ. 7715 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।

10. ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਾਮਲ ਰਕਮ ਸਥਾਨਕ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੰਗ ਦੀ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਈ ਸੀ, ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੇ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਖਾ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ 22-06-2005 ਨੂੰ ਧਾਰਾਵਾਂ 420, 409 ਅਤੇ 34 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨੰਬਰ 54/2005 ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

11. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਜਾਂਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਨੰਬਰ 54 ਦੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਨ, ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਨੰਬਰ 54 ਦੇ 2005 ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਨ, ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਨੰਬਰ 54 ਦੇ 2005 ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੰਬਰ 23354 ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

12. 29-08-2005 ਦੇ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਦੀ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੂਲ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

13. ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੇ 2005 ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੰਬਰ 54 ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਹੋਰ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸਮਾਂ ਵਧਾਉਣ ਲਈ 2005 ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੰਤਰੀ ਨੰਬਰ 9149 ਦੀ 2005 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਵਿਵਿਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।

14. 22-09-2005 ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਤੋਂ 13 ਨੇ ਧਾਰਾ 482 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ 2005 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੰਤਰੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ 2005 ਦੀ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 54 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ।

15. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਰਾਜ ਨੇ ਧਾਰਾ 482 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਪਰਲੋਕਤ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਖਾਲੀ ਲੈਟਰਹੈੱਡ, ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਅਤੇ ਚੈੱਕ ਪੱਤਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਜਾਅਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਬਣਾਏ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 468, 471, 420, 409 ਅਤੇ 120 (ਬੀ) ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤੱਤ ਪਾਏ ਜਾਣੇ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਸਬੂਤ ਸਨ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, ਪ੍ਰਸੰਨਾ ਚੱਕਰਵਰਤੀ, ਨੇ ਕਾਸੀ ਵਿਸ਼ਵਨਾਥਨ, ਮਯੱਪਨ, ਰਾਜਰਥੀਨਮ ਅਤੇ ਜੈਪਾਲ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਾਅਲੀ ਪੱਤਰ ਬਾਰੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

16. 18-10-2005 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ, ਇੱਕ ਅਸਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ 2005 ਦਾ ਕ੍ਰਾਈਮ ਐਮ.ਪੀ. ਨੰ. 8370 ਨੰਬਰ ਦੀ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਕਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ 2005 ਦਾ ਕ੍ਰਾਈਮ ਐਮ.ਪੀ. ਨੰ. 27039/2005।

17. 24-11-2005 ਦੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ 2005 ਦੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰ. 54 ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ।

18. 30-11-2005 ਨੂੰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਮਾਮਲਾ ਸੁਲ੍ਹਾ-ਸਫਾਈ ਅਤੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ।

19. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸੁਲ੍ਹਾ-ਸਫਾਈ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਗੈਰ-ਮੁੜਨਯੋਗ ਸਨ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ।

20. 20-03-2006 ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 482 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੈ; ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਪਾਰਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੈ; ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵਪਾਰਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਪਵੇਗਾ।

21. ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਛੋਟਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ 2005 ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੰਬਰ 54 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ ਸੀ - ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ; ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਪਾਰਕ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਸੁਪਰਾ ਦੱਸੀਆਂ

ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਤੱਤ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਸਨ; ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਉਪਾਅ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸੀ।

22. ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸੇ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ, ਬਰੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ ਸੀ। ਸ਼ਿਵ ਸ਼ੰਕਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [1] ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ:

"18. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵੀ ਵਰਜਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਭਾਵੇਂ ਉਹੀ ਤੱਥ ਹੋਣ। ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ 'ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਸਮੱਗਰੀ' ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜਾਂ ਪੂਰੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝੇ ਬਿਨਾਂ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁਝ ਤੱਥ ਪਤਾ ਲੱਗਦੇ ਸਨ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਲਨ ਝੁਕ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, 'ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ' ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਪੂਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ 'ਤੇ ਪਿਛਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। "

23. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ [2] ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਉਸੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

24. ਪ੍ਰਮਥ ਨਾਥ ਤਾਲੁਕਦਾਰ ਅਤੇ ਅਨੁ. ਬਨਾਮ ਸਰੋਜ ਰੰਜਨ ਸਰਕਾਰ [3] ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਪਿਛਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ ਗਈ ਸੀ। ਧਾਰਾ 482 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ.. ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਇਹ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਧਾਰਾ 203 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ.. ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਉਸੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਲਈ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਅਸਧਾਰਨ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਜਿੱਥੇ ਪਿਛਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਅਧੂਰੇ ਰਿਕਾਰਡ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਗਲਤਫਹਿਮੀ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਤੁਕਾ, ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਜਾਂ ਮੂਰਖਤਾਪੂਰਨ ਸੀ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਨਵੇਂ ਤੱਥ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ, ਵਾਜਬ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ, ਪਿਛਲੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

---

[1] (2012) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 130

[2] (2001)2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 570

25. ਪੂਨਮ ਚੰਦ ਜੈਨ ਅਤੇ ਅੰ. ਬਨਾਮ ਫਜ਼ਰੂ4 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪ੍ਰਮਥ ਨਾਥ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਉਸੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ 'ਅਸਾਧਾਰਨ ਹਾਲਾਤਾਂ' ਵਿੱਚ ਹੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਜਿੱਥੇ ਪਿਛਲਾ ਹੁਕਮ 'ਅਧੂਰੇ ਰਿਕਾਰਡ' 'ਤੇ, ਜਾਂ 'ਸ਼ਿਕਾਇਤ' ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਗਲਤਫਹਿਮੀ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਤੁਕਾ, ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਜਾਂ ਮੂਰਖਤਾਪੂਰਨ ਸੀ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ 'ਨਵੇਂ ਤੱਥ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ, ਵਾਜਬ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ, ਪਿਛਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਿਆ ਸੀ।'

26. ਪੂਨਮ ਚੰਦ ਜੈਨ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ:- "...ਇਹ ਸਵਾਲ ਫਿਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਇਆ। ਉੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪ੍ਰਮਥ ਨਾਥ ਵਿੱਚ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਡ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 202 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ "ਅਪਵਾਦ ਹਾਲਾਤ" ਨਾ ਹੋਣ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ 12 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ, ਜੇਕਰ ਪਹਿਲੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 203 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨਾ ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਸੀ ਤਾਂ ਸਥਿਤੀ ਵੱਖਰੀ ਹੋਵੇਗੀ।

27. ਮੈਸਰਜ਼ ਜਯੰਤ ਵਿਟਾਮਿਨ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਚੈਤੰਨਿਆਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ[5] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਐਫਆਈਆਰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

28. ਝੰਡੂ ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲ ਵਰਕਸ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਔਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਸ਼ਰਾਫੁਲ ਹੱਕ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ[6] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਔਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਭਜਨ ਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ[7] ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਸਾਰ ਅਤੇ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ:-

"**(1)** ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼, ਭਾਵੇਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ - ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ।

---

[3] ਏ.ਆਈ.ਆਰ 1962 ਐਸ.ਸੀ 876

[4](2010) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 631

(2) ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ, ਐਫਆਈਆਰ ਦੇ ਨਾਲ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 155(2) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 156(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ।

(3) ਜਿੱਥੇ ਐਫਆਈਆਰ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਬੇਮਿਸਾਲ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ।

(4) ਜਿੱਥੇ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਇੱਕ ਕੋਡੀਨੇਬਲ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਪਰ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਗਿਆਨਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਂਚ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 155(2)।

(5) ਜਿੱਥੇ ਐਫਆਈਆਰ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਇੰਨੇ ਬੇਤੁਕੇ ਅਤੇ ਸੁਭਾਵਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੰਭਵ ਹਨ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮਝਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਕਦੇ ਵੀ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਆਧਾਰ ਹੈ।

(6) ਜਿੱਥੇ ਕੋਡ ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ (ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ 'ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ) ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਲਈ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਕੋਡ ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖਾਸ ਉਪਬੰਧ ਹੈ, ਜੋ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਨਿਵਾਰਣ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(7) ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਦਨੀਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਕਾਰਵਾਈ ਬਦਨੀਤੀ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਦੇ ਗੁਪਤ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਰੰਜਿਸ਼ ਕਾਰਨ ਉਸਨੂੰ ਨਫ਼ਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

29. ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਸਿਵਲ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮ੍ਰਿਦਯ ਰੰਜਨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਐਨਆਰ.[8] ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਹੈ, ਸਿਰਫ਼ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਹੈ, ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ

---

[5](1992) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 15

[6] 2005 (1) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 122

[7](1992) ਪੂਰਕ 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 335

ਇੱਕ ਜੁਰਮਾਨਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਧੋਖਾਧੜੀ, ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਬੇਈਮਾਨ ਇਰਾਦੇ ਲਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ। ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ, ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਬੇਈਮਾਨ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਸਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਅਲਸਾਜ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਸਿਰਫ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

30. ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਨਾ ਤਾਂ ਉਚਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ.ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਸਖ਼ਤ ਫਾਰਮੂਲਾ ਤੈਅ ਕਰੇ।

31. ਧਾਰਾ 482 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ.ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਰਫ਼ ਉਦੋਂ ਹੀ ਜਦੋਂ, ਦੋਸ਼, ਭਾਵੇਂ ਸੱਚ ਹੋਣ, ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਨਾ ਬਣਨ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਬੇਤੁਕੇ ਅਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋਣ।

32. ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਐਫਆਈਆਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਯੋਗ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸੁਭਾਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ [9] ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਦਲ ਬਨਾਮ ਐਚ.ਐਸ. ਚੌਧਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ [10] ਵਿੱਚ।

33. ਵੇਸਾ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [11] ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ:

"**12.** ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਤੈਅ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਹਰ ਉਲੰਘਣਾ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੋਈ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।"

13. ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਮੂਹ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਗਲਤੀ ਨੂੰ - ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ

---

[8] (2000) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 168

[9] (2004) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 437

[10](1992) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 305

ਵੀ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਲਈ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਉਪਾਅ ਉਪਲਬਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਖੁਦ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਅਸਲ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ - ਜਾਂ ਨਹੀਂ।"

34. ਵੇਸਾ ਹੋਲਡਿੰਗ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 420 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ-ਮਿਸਾਲ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

35. ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਉਠਾਇਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵਾਕਾਂਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

36. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੁਪਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਹਰ ਉਲੰਘਣਾ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਵੇਸਾ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਲ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੋਈ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਵਾਕੰਸ਼ "ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੋਈ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ" ਨੂੰ ਸੰਦਰਭ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸਾਧਾਰਨ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਅਲਸਾਜ਼ੀ, ਖਾਲੀ ਲੈਟਰ-ਹੈੱਡ, ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਚੈੱਕ ਪੱਤਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਹਨ।

37. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਸਨ - ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ - 420, 409 ਅਤੇ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਤੱਤ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਦੋਸ਼ ਸਨ ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 420 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਇਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ ਸਹੀ ਸਨ ਜਾਂ ਕੀ ਇਹ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਜਵਾਬੀ ਧਮਾਕਾ ਸਨ।

38. ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਗਲਤੀ 'ਤੇ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਨਾਲ

---

[11](2015) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 293

ਵੀ. ਰਵੀ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ, ਪੁਲਿਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ,
ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਖਾ, ਸਲੇਮ, ਟੀ.ਐਨ. [ਇੰਦਰਾ ਬੈਨਰਜੀ, ਜੇ.]

ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਭੇਜਣਾ - ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 203 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਸਥਿਤੀ ਵੱਖਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

39. ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਾ ਕਰਨਾ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਵੀ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ। ਦੁਹਰਾਓ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ, ਇਹ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

40. ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਗੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗਾ।

ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।



ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ